

PRAWA PACJENTA

(wyciąg sporządzony na podstawie przepisów ustawy z dnia 6.11.2008 r. o prawach pacjenta i rzeczniku praw pacjenta Dz. U. z 2012 r. poz. 159 tekst jednolity ze zmianami)

I. Prawo pacjenta do świadczeń zdrowotnych.

1. Pacjent ma prawo do świadczeń zdrowotnych odpowiadających wymaganiom aktualnej wiedzy medycznej udzielonych zgodnie z zasadami etyki zawodowej, z należytą starannością i w warunkach odpowiadającym wymaganiom fachowym i sanitarnym *(art. 6 ust. 1 i art. 8 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, art. 4 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty, art. 18 ustawy o zawodzie pielęgniarki i położnej, art. 21 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej, art. 68 Konstytucji).*

2. Świadczenia opieki zdrowotnej w szpitalach i świadczenia specjalistyczne w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej realizowane na zasadach określonych w Ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, są udzielane według kolejności zgłoszenia w dniach i godzinach ich udzielania przez świadczeniodawcę, który zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej. *(art. 20 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych)*

3. Pacjent ma prawo do natychmiastowego udzielania świadczeń zdrowotnych ze względu zagrożenie zdrowia lub życia. W stanach nagłych świadczenia zdrowotne są udzielane bez wymaganego skierowania *(art. 7 ust. 1 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, art. 19 ust. 1 i art. 60 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych)*

4. Oprócz świadczeń zdrowotnych Szpital zapewnia pacjentowi:

- bezpłatne leki oraz wyroby medyczne niezbędne do wykonania świadczenia; *(art. 9 ustawy o Działalności leczniczej, art. 35 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych)*

- pomieszczenie i wyżywienie odpowiednie do stanu zdrowia. *(art. 9 ustawy o Działalności leczniczej)*

- znak identyfikacyjny *(art. 36 ust. 3 ustawy o Działalności leczniczej, § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie warunków, sposobu i trybu zaopatrywania pacjentów szpitala w znaki identyfikacyjne oraz sposobu postępowania w razie stwierdzenia ich braku)*

5. Świadczeniobiorcom korzystających ze świadczeń zdrowotnych na zasadach określonych w Ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych przyjętym do Szpitala oraz przy wykonywaniu zabiegów leczniczych i pielęgnacyjnych, diagnostycznych i rehabilitacyjnych przez podmioty uprawnione do udzielania świadczeń, a także przy udzielaniu przez te podmioty pomocy w stanach nagłych, zapewnia się bezpłatnie leki i wyroby medyczne, jeżeli są one konieczne do wykonania świadczenia *(art. 35 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych)*

II. Prawo do wyboru lekarza, lekarza dentysty, ambulatorium i szpitala dla pacjentów (świadczeniobiorców) korzystających ze świadczeń zdrowotnych na zasadach określonych w Ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

1. Świadczeniobiorca ma prawo wyboru lekarza, pielęgniarki i położnej podstawowej opieki zdrowotnej spośród lekarzy, pielęgniarek i położnych ubezpieczenia zdrowotnego nie częściej niż dwa razy w roku kalendarzowym, a w przypadku każdej kolejnej zmiany wnosi opłatę w wysokości 80 złotych, z zastrzeżeniami określonymi w obowiązujących przepisach prawa. *(art. 28 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych)*

2. Świadczeniobiorca ma prawo wyboru lekarza dentystry spośród lekarzy dentyistów, którzy zawarli umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej. Dzieci i młodzież do ukończenia 18. roku życia oraz kobiety w ciąży i w okresie połogu mają prawo do dodatkowych świadczeń zdrowotnych lekarza dentystry oraz materiałów stomatologicznych stosowanych przy udzielaniu tych świadczeń, zakwalifikowanych jako świadczenia gwarantowane dla tych osób, z zastrzeżeniami określonymi w obowiązujących przepisach prawa. *(art. 31 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych)*

3. Świadczeniobiorca ma prawo wyboru świadczeniodawcy udzielającego ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych spośród tych świadczeniodawców, którzy zawarli umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, z zastrzeżeniami określonymi w obowiązujących przepisach prawa. *(art. 29 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych)*

4. Świadczeniobiorca ma prawo wyboru szpitala spośród szpitali, które zawarły umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, z zastrzeżeniami określonymi w obowiązujących przepisach prawa. *(art. 30 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych)*

III. Prawo do informacji o stanie zdrowia *(art. 9 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, art. 31 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry, art. 16 ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej)*

1. Pacjent ma prawo do informacji o swoim stanie zdrowia.

2. Pacjent, w tym małoletni, który ukończył 16 lat, lub jego ustawowy przedstawiciel mają prawo do uzyskania od lekarza przystępnej informacji o stanie zdrowia pacjenta, rozpoznaniu, proponowanych oraz możliwych metodach diagnostycznych i leczniczych, dających się przewidzieć następstwach ich zastosowania albo zaniechania, wynikach leczenia oraz rokowaniu.

3. Pacjent lub jego ustawowy przedstawiciel mają prawo do wyrażenia zgody na udzielenie informacji wymienionych w pkt. 2 innym osobom.

4. Pacjent ma prawo żądać, aby lekarz nie udzielił mu informacji, o której mowa w pkt. 2.

5. Po uzyskaniu informacji, o których mowa w pkt. 2, pacjent ma prawo przedstawić lekarzowi swoje zdanie w tym zakresie.

6. W sytuacjach wyjątkowych, jeżeli rokowanie jest niepomyślne dla pacjenta, lekarz może ograniczyć informację o stanie zdrowia i o rokowaniu, jeżeli według oceny lekarza przemawia za tym dobro pacjenta. W takich przypadkach lekarz informuje przedstawiciela ustawowego pacjenta lub osobę upoważnioną przez pacjenta. Pacjent ma jednak prawo żądać, aby lekarz udzielił mu informacji w pełnym zakresie.

7. Pacjent małoletni, który nie ukończył 16 lat, ma prawo do uzyskania od lekarza informacji, o których mowa w pkt. 2, w zakresie i formie potrzebnej do prawidłowego przebiegu procesu diagnostycznego lub terapeutycznego.

8. Jeżeli pacjent nie ukończył 16 lat lub jest nieprzytomny bądź niezdolny do zrozumienia znaczenia informacji, lekarz udziela informacji osobie bliskiej w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz.U. z 2009 r. Nr 52, poz. 417).

9. Pacjent, w tym małoletni, który ukończył 16 lat, lub jego ustawowy przedstawiciel mają prawo do uzyskania od pielęgniarki, położnej przystępnej informacji o jego pielęgnacji i zabiegach pielęgniarstwach.

IV. Prawo do informacji o zamiarze odstąpienia przez lekarza od leczenia *(art. 10 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, art. 38 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry)*

Lekarz może nie podjąć lub odstąpić od leczenia pacjenta, jeżeli istnieją poważne ku temu powody, po uzyskaniu zgody swojego przełożonego, z zastrzeżeniem sytuacji gdy zwłoka w udzieleniu pomocy lekarskiej mogłaby spowodować niebezpieczeństwo utraty życia, ciężkiego uszkodzenia ciała lub ciężkiego rozstroju zdrowia, oraz w innych przypadkach niecierpiących zwłoki. W przypadku odstąpienia od leczenia, pacjent, jego przedstawiciel ustawowy lub opiekun faktyczny mają prawo do dostatecznie wczesnej informacji o zamiarze odstąpienia przez lekarza od leczenia pacjenta i wskazania przez tego lekarza możliwości uzyskania świadczenia zdrowotnego u innego lekarza lub podmiotu udzielającego świadczeń zdrowotnych.

V. Prawo do informacji o prawach pacjenta *(art. 11 ust. 1 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, art. 16 ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej)*

1. Pacjent ma prawo do informacji o prawach pacjenta.
2. Pacjenta ma obowiązek poinformować o jego prawach pielęgniarka, położna.
3. Szpital udostępnia informację o prawach pacjenta w formie pisemnej poprzez umieszczenie jej na tablicy ogłoszeń.

VI. Prawo do informacji o rodzaju i zakresie świadczeń zdrowotnych *(art. 12 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta)*

Pacjent ma prawo do informacji o rodzaju i zakresie świadczeń zdrowotnych udzielanych przez Szpital, w tym o profilaktycznych programach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, realizowanych w Szpitalu.

VII. Prawo do tajemnicy informacji.

1. Pacjent ma prawo do zachowania w tajemnicy przez osoby wykonujące zawód medyczny, w tym udzielające mu świadczeń zdrowotnych, informacji z nim związanych, w szczególności dotyczących jego stanu zdrowia, a uzyskanych w związku z wykonywaniem zawodu medycznego. *(art. 13 i art. 14 ust. 1 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, art. 40 ust. 1 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry, art. 17 ust. 1 ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej, art. 29 ust. 1 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej)*

2. Obowiązku zachowania tajemnicy nie stosuje się, w przypadku gdy:

a) tak stanowią przepisy odrębnych ustaw; (*art. 14 ust. 2 pkt. 1 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, art. 40 ust. 2 pkt. 1 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry, art. 17 ust. 2 pkt. 1 ustawy o zawodach pielęgniarstwa i położnej, art. 29 ust. 2 pkt. 6 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej*)

b) zachowanie tajemnicy może stanowić niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia pacjenta lub innych osób; (*art. 14 ust. 2 pkt. 2 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, art. 40 ust. 2 pkt. 3 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry, art. 17 ust. 2 pkt. 2 ustawy o zawodach pielęgniarstwa i położnej*)

c) pacjent lub jego przedstawiciel ustawowy wyraża zgodę na ujawnienie tajemnicy, po uprzednim poinformowaniu o niekorzystnych dla pacjenta skutkach jej ujawnienia; (*art. 14 ust. 2 pkt. 3 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, art. 40 ust. 2 pkt. 4 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry, art. 17 ust. 2 pkt. 3 ustawy o zawodach pielęgniarstwa i położnej*)

d) badanie lekarskie, diagnostyczne zostało przeprowadzone na żądanie uprawnionych, na podstawie odrębnych ustaw, organów i instytucji; wówczas lekarz/diagnosta laboratoryjny jest obowiązany poinformować o stanie zdrowia pacjenta wyłącznie te organy i instytucje; (*art. 40 ust. 2 pkt. 2 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry, art. 29 ust. 2 pkt. 3 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej*)

e) zachodzi potrzeba przekazania niezbędnych informacji o pacjencie lekarzowi sądowemu; (*art. 40 ust. 2 pkt. 5 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry*)

f) zachodzi potrzeba przekazania niezbędnych informacji o pacjencie związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych innym osobom wykonującym zawód medyczny, uczestniczącym w udzielaniu tych świadczeń; (*art. 14 ust. 2 pkt. 4 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, art. 40 ust. 2 pkt. 6 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry, art. 17 ust. 2 pkt. 4 ustawy o zawodzie pielęgniarstwa i położnej, art. 29 ust. 2 pkt. 1 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej*)

g) gdy jest to niezbędne do praktycznej nauki zawodów medycznych; - (*art. 29 ust. 2 pkt. 4 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej*)

h) gdy jest to niezbędne dla celów naukowych; - (*art. 29 ust. 2 pkt. 5 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej*)

3. Osoby wykonujące zawód medyczny, udzielające świadczeń zdrowotnych są związane tajemnicą również po śmierci pacjenta z wyjątkiem pkt. 2, ppkt. a-e. (*art. 14 ust. 3 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, art. 40 ust. 3 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry, art. 17 ust. 3 ustawy o zawodach pielęgniarstwa i położnej*)

VIII. Prawo do wyrażenia zgody na udzielenie świadczenia zdrowotnego

1. Pacjent ma prawo do wyrażenia zgody na udzielenie określonych świadczeń zdrowotnych lub odmowy takiej zgody, po uzyskaniu informacji o swoim stanie zdrowia. (*art. 15 i 16 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, art. 32 ust. 1 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry*)

2. Pacjent, w tym małoletni, który ukończył 16 lat, ma prawo do wyrażenia zgody na przeprowadzenie badania lub udzielenie innych świadczeń zdrowotnych przez lekarza. (*art. 17 ust. 1 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, art. 32 ust. 5 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry*)

3. Przedstawiciel ustawowy pacjenta małoletniego, całkowicie ubezwłasnowolnionego lub niezdolnego do świadomego wyrażenia zgody, ma prawo do wyrażenia zgody, o której mowa w pkt. 2. W przypadku braku przedstawiciela ustawowego prawo to, w odniesieniu do badania, może wykonać opiekun faktyczny. (art. 17 ust. 2 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, art. 32 ust. 2 i 3 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry)

4. Pacjent małoletni, który ukończył 16 lat, osoba ubezwłasnowolniona albo pacjent chory psychicznie lub upośledzony umysłowo, lecz dysponujący dostatecznym rozeznanieniem, ma prawo do wyrażenia sprzeciwu co do udzielenia świadczenia zdrowotnego, pomimo zgody przedstawiciela ustawowego lub opiekuna faktycznego. W takim przypadku wymagane jest zezwolenie sądu opiekuńczego. (art. 17 ust. 3 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, art. 32 ust. 6 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry)

5. Zgoda oraz sprzeciw, o których mowa w ust. 2-4, mogą być wyrażone ustnie albo poprzez takie zachowanie osób wymienionych w tych przepisach, które w sposób nie budzący wątpliwości wskazuje na wolę poddania się proponowanym przez lekarza czynnościom albo brak takiej woli. (art. 17 ust. 4 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, art. 32 ust. 7 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry)

6. Jeżeli pacjent, o którym mowa w pkt. 3, nie ma przedstawiciela ustawowego ani opiekuna faktycznego albo porozumienie się z tymi osobami jest niemożliwe, lekarz po przeprowadzeniu badania może przystąpić do udzielania dalszych świadczeń zdrowotnych dopiero po uzyskaniu zgody sądu opiekuńczego, chyba że co innego wynika z przepisów. (art. 32 ust. 8 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry)

7. W przypadku zabiegu operacyjnego albo zastosowania metody leczenia lub diagnostyki stwarzających podwyższone ryzyko dla pacjenta, zgodę wyraża się w formie pisemnej. (art. 18 ust. 1 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, art. 34 ust. 1 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry)

8. Badanie lub udzielenie pacjentowi innego świadczenia zdrowotnego bez jego zgody jest dopuszczalne, jeżeli wymaga on niezwłocznej pomocy lekarskiej, a ze względu na stan zdrowia lub wiek nie może wyrazić zgody i nie ma możliwości porozumienia się z jego przedstawicielem ustawowym lub opiekunem faktycznym. (Art. 33 ust. 1 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry)

9. Jeżeli przedstawiciel ustawowy pacjenta małoletniego, ubezwłasnowolnionego bądź niezdolnego do świadomego wyrażenia zgody nie zgadza się na wykonanie przez lekarza czynności wymienionych w pkt. 7, a niezbędnych dla usunięcia niebezpieczeństwa utraty przez pacjenta życia lub ciężkiego uszkodzenia ciała bądź ciężkiego rozstroju zdrowia, lekarz może wykonać takie czynności po uzyskaniu zgody sądu opiekuńczego. (Art. 34 ust. 6 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry)

10. Lekarz może przeprowadzić badanie lub udzielić innych świadczeń zdrowotnych, ujętych również w pkt. 7, bez zgody przedstawiciela ustawowego pacjenta bądź zgody właściwego sądu opiekuńczego, gdy zwłoka spowodowana postępowaniem w sprawie uzyskania zgody groziłaby pacjentowi niebezpieczeństwem utraty życia, ciężkiego uszkodzenia ciała lub ciężkiego rozstroju zdrowia. W takim przypadku lekarz ma obowiązek, o ile jest to możliwe, zasięgnąć opinii drugiego lekarza, w miarę możliwości tej samej specjalności. O wykonywanych czynnościach lekarz niezwłocznie zawiadamia

przedstawiciela ustawowego, opiekuna faktycznego lub sąd opiekuńczy. (Art. 32 ust. 9 i art. 34 ust. 7 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty)

IX. Prawo do poszanowania intymności i godności pacjenta.

1. Pacjent ma prawo do poszanowania intymności i godności, w szczególności w czasie udzielania mu świadczeń zdrowotnych. (*art. 20 ust. 1 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*)
2. Prawo do poszanowania godności obejmuje także prawo do umierania w spokoju i godności. Pacjent znajdujący się w stanie terminalnym ma prawo do świadczeń zdrowotnych zapewniających łagodzenie bólu i innych cierpień. (*art. 20 ust. 2 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*)
3. Osoba wykonująca zawód medyczny ma obowiązek postępować w sposób zapewniający poszanowanie intymności i godności pacjenta. (*art. 22 ust. 1 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, art. 36 ust. 1 i 3 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty*)

X. Prawo do obecności osoby bliskiej (*art. 21 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*)

1. Przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych może być obecna osoba bliska.
2. Osoba wykonująca zawód medyczny udzielająca świadczeń zdrowotnych pacjentowi może odmówić obecności osoby bliskiej przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych, w przypadku istnienia prawdopodobieństwa wystąpienia zagrożenia epidemicznego lub ze względu na bezpieczeństwo zdrowotne pacjenta. Odmowę odnotowuje się w dokumentacji medycznej.

XI. Prawo do dokumentacji medycznej i ochrony danych w niej zawartych

1. Pacjent ma prawo do dostępu do dokumentacji medycznej dotyczącej jego stanu zdrowia oraz udzielonych mu świadczeń zdrowotnych. (*art. 23 ust. 1 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*)
2. Szpital udostępnia dokumentację medyczną pacjentowi lub jego przedstawicielowi ustawowemu, bądź osobie upoważnionej przez pacjenta. (*art. 26 ust. 1 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*)
3. Szpital udostępniana dokumentację medyczną (*art. 27 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*):
  1. do wglądu w siedzibie Szpitala;
  2. poprzez sporządzenie jej wyciągów, odpisów lub kopii;
  3. poprzez wydanie oryginału za pokwitowaniem odbioru i z zastrzeżeniem zwrotu po wykorzystaniu, jeżeli uprawniony organ lub podmiot żąda udostępnienia oryginałów tej dokumentacji.
4. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, za udostępnienie dokumentacji medycznej poprzez sporządzenie jej wyciągów, odpisów lub kopii Szpital pobiera opłatę. (*art. 28 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta i Regulamin dot. dokumentacji med. obowiązujący w USD*)
5. Dane zawarte w dokumentacji medycznej podlegają ochronie określonej w Ustawie o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta oraz przepisach odrębnych. (*art. 23 ust. 2 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, art. 27 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych*)

XII. Prawo do sprzeciwu wobec opinii albo orzeczenia lekarza *(art. 31 ust. 1-3 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta)*

1. Pacjent lub jego przedstawiciel ustawowy mogą wnieść sprzeciw wobec opinii albo orzeczenia lekarza, jeżeli opinia albo orzeczenie ma wpływ na prawa lub obowiązki pacjenta wynikające z przepisów prawa.
2. Sprzeciw wnosi się do Komisji Lekarskiej działającej przy Rzeczniku Praw Pacjenta, za pośrednictwem Rzecznika Praw Pacjenta, w terminie 30 dni od dnia wydania opinii albo orzeczenia przez lekarza orzekającego o stanie zdrowia pacjenta.
3. Sprzeciw wymaga uzasadnienia, w tym wskazania przepisu prawa, z którego wynikają prawa lub obowiązki, o których mowa w ust. 1.

XIII. Prawo do kontaktu osobistego z innymi osobami oraz do dodatkowej opieki pielęgnacyjnej

1. Pacjent w Szpitalu ma prawo do kontaktu osobistego, telefonicznego lub korespondencyjnego z innymi osobami a także do odmowy takiego kontaktu. *(art. 33 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta)*
2. Pacjent ma prawo do dodatkowej opieki pielęgnacyjnej, która nie polega na udzielaniu świadczeń zdrowotnych. *(art. 34 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta)*
3. Pacjent ponosi koszty realizacji praw, o których mowa pkt. 1 i 2, jeżeli realizacja tych praw skutkuje kosztami poniesionymi przez Szpital. *(art. 35 ust.1 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta)*

XIV. Prawo do opieki duszpasterskiej *(art. 36 i 37 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta)*

1. Pacjent ma prawo do opieki duszpasterskiej.
2. W sytuacji pogorszenia się stanu zdrowia lub zagrożenia życia, Szpital jest obowiązany umożliwić pacjentowi kontakt z duchownym jego wyznania.

XV. Prawo do przechowywania rzeczy wartościowych w depozycie *(art. 39 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta)*

Pacjent w Szpitalu ma prawo do przechowywania rzeczy wartościowych w depozycie Szpitala.

XVI. Udział pacjenta w eksperymencie leczniczym lub badawczym.

1. Przeprowadzenie eksperymentu medycznego wymaga pisemnej zgody osoby badanej mającej w nim uczestniczyć. W przypadku niemożności wyrażenia pisemnej zgody, za równoważne uważa się wyrażenie zgody ustnie złożone w obecności dwóch świadków. Zgoda tak złożona powinna być odnotowana w dokumentacji lekarskiej. *(art. 25 ust. 1 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry)*
2. Udział małoletniego w eksperymencie medycznym jest dopuszczalny tylko za pisemną zgodą jego przedstawiciela ustawowego. Jeżeli małoletni ukończył 16 lat lub nie ukończył 16 lat i jest w stanie z rozeznaniem wypowiedzieć opinię w sprawie swego

uczestnictwa w eksperymencie, konieczna jest także jego pisemna zgoda. *(art. 25 ust. 2 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty)*

3. W przypadku gdy przedstawiciel ustawowy odmawia zgody na udział chorego w eksperymencie leczniczym, można zwrócić się do sądu opiekuńczego, właściwego ze względu na siedzibę podmiotu przeprowadzającego eksperyment, o wyrażenie zgody. *(art. 25 ust. 6 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty)*

4. W przypadkach nie cierpiących zwłoki i ze względu na bezpośrednie zagrożenie życia, uzyskanie zgody, o której mowa w ust. 1-3, nie jest konieczne. *(art. 25 ust. 8 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty)*

5. Osoba, która ma być poddana eksperymentowi medycznemu, jest uprzednio informowana o celach, sposobach i warunkach przeprowadzenia eksperymentu, spodziewanych korzyściach leczniczych lub poznawczych, ryzyku oraz o możliwości odstąpienia od udziału w eksperymencie w każdym jego stadium. *(art. 24 ust. 1 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty)*

6. Osoba uprawniona do udzielenia zgody na eksperyment medyczny może ją cofnąć w każdym stadium eksperymentu. Lekarz powinien wówczas eksperyment przerwać, a w razie gdyby natychmiastowe przerwanie eksperymentu mogło spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia, poinformować o tym fakcie jego uczestnika *(art. 27 ust. 1 i art. 24 ust. 1 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty)*

XVII. Prawo do wypisania ze Szpitala na własne żądanie. *(art. 29 ustawy o działalności leczniczej)*

1. Pacjent ma prawo do wypisania ze szpitala na żądanie własne lub przedstawiciela ustawowego. Pacjent/przedstawiciel ustawowy występujący o wypisanie ze szpitala na własne żądanie jest informowany przez lekarza o możliwych następstwach zaprzestania dalszego udzielania świadczeń zdrowotnych, a następnie składa pisemne oświadczenie o wypisaniu ze szpitala na własne żądanie. W przypadku braku takiego oświadczenia lekarz sporządza adnotację w dokumentacji medycznej.

2. Jeżeli przedstawiciel ustawowy żąda wypisania pacjenta, którego stan zdrowia wymaga dalszego udzielania świadczeń zdrowotnych, można odmówić wypisania do czasu wydania w tej sprawie orzeczenia przez właściwy ze względu na miejsce udzielania świadczeń zdrowotnych sąd opiekuńczy, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej. Właściwy sąd opiekuńczy zawiadamiany jest niezwłocznie o odmowie wypisania ze szpitala i przyczynach odmowy.

XVIII. Pobieranie komórek, tkanek lub narządów w celu przeszczepienia.

1. Pacjent, w tym małoletni powyżej lat szesnastu, ma prawo do wyrażenia sprzeciwu na pobranie po jego śmierci komórek tkanek i narządów w celu ich przeszczepienia oraz do cofnięcia tego sprzeciwu w każdym czasie. *(art. 5 i 6 ustawy o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów)*

2. Pobranie szpiku lub komórek krwiotwórczych krwi obwodowej od małoletniego dawcy żyjącego, który nie posiada pełnej zdolności do czynności prawnych, może być

dokonane za zgodą przedstawiciela ustawowego po uzyskaniu zgody sądu opiekuńczego, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania kandydata na dawcę. W przypadku gdy dawcą szpiku jest małoletni powyżej lat trzynastu, wymagana jest także jego zgoda. *(art. 12 ust. 3 ustawy o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów)*

XIX. Prawo do złożenia skargi

Pacjentowi przysługuje prawo do złożenia skargi na:

1. lekarza za naruszenie zasad etyki lekarskiej oraz przepisów związanych z wykonywaniem zawodu lekarza; *(art. 53 ustawy o izbach lekarskich)*
2. pielęgniarkę i położną za postępowanie sprzeczne z zasadami etyki zawodowej oraz za zawinione naruszenie przepisów dotyczących wykonywania zawodu pielęgniarki i położnej; *(art. 36 ust.1 ustawy o samorządzie pielęgniarek i położnych)*
3. diagnostę laboratoryjnego za zawinione, nienależyte wykonywanie czynności diagnostyki laboratoryjnej oraz za czyny sprzeczne z zasadami etyki zawodowej lub przepisami dotyczącymi wykonywania czynności diagnostyki laboratoryjnej. *(art. 56 ust. 1 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej)*

XX. Prawo do wskazania osoby, którą Szpital zobowiązany jest poinformować o jego śmierci lub pogorszeniu stanu zdrowia *(art. 28 ust. 1 pkt. 1 ustawy o działalności leczniczej)*

W razie pogorszenia się stanu zdrowia pacjenta powodującego zagrożenie życia lub w razie jego śmierci, Szpital jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić wskazaną przez pacjenta osobę lub instytucję lub przedstawiciela ustawowego.

XXI. Sprzeciw wobec dokonania sekcji zwłok. *(art. 31 ust. 2 ustawy o działalności leczniczej)*

Zwłoki pacjenta nie są poddawane sekcji, jeżeli przedstawiciel ustawowy tej osoby wyraził sprzeciw lub uczyniła to osoba za życia.

XXII. Ponadto świadczeniobiorcom korzystającym ze świadczeń zdrowotnych na podstawie przepisów Ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych przysługują następujące prawa:

1. Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, których celem jest zachowanie zdrowia, zapobieganie chorobom i urazom, wczesne wykrywanie chorób, leczenie, pielęgnacja oraz zapobieganie niepełnosprawności i jej ograniczanie. *(art. 15 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych)*
2. Prawo do leczenia szpitalnego w szpitalu, który zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, na podstawie skierowania lekarza, lekarza dentystry lub felczera, jeżeli cel leczenia nie może być osiągnięty przez leczenie ambulatoryjne. *(art. 58 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych)*
3. Prawo do rehabilitacji leczniczej u świadczeniodawcy, który zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, na podstawie skierowania lekarza ubezpieczenia zdrowotnego. *(art. 59 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych)*

4. Prawo do zaopatrzenia w wyroby medyczne przysługujące świadczeniobiorcom na zlecenie lekarza ubezpieczenia zdrowotnego lub felczera ubezpieczenia zdrowotnego, na zasadach określonych w ustawie o refundacji. Kontynuacja zaopatrzenia w wybrane wyroby medyczne przysługuje świadczeniobiorcom także na zlecenie pielęgniarki lub położnej ubezpieczenia zdrowotnego na zasadach określonych w ustawie o refundacji.

5. Prawo do świadczeń pielęgnacyjnych lub opiekuńczych w ramach opieki długoterminowej, na podstawie skierowania lekarza ubezpieczenia zdrowotnego. *(art. 33a ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych)*

6. Prawo do bezpłatnego przejazdu środkami transportu sanitarnego w tym lotniczego, na podstawie zlecenia lekarza ubezpieczenia zdrowotnego lub felczera ubezpieczenia zdrowotnego, do najbliższego podmiotu leczniczego, o którym mowa w przepisach o działalności leczniczej udzielającego świadczeń we właściwym zakresie, i z powrotem, - w przypadku konieczności podjęcia natychmiastowego leczenia w podmiocie leczniczym,

- w przypadkach wynikających z potrzeby zachowania ciągłości leczenia.

7. Świadczeniobiorcy, na podstawie zlecenia lekarza ubezpieczenia zdrowotnego lub felczera ubezpieczenia zdrowotnego, przysługuje bezpłatny przejazd środkami transportu sanitarnego - w przypadku dysfunkcji narządu ruchu uniemożliwiającej korzystanie ze środków transportu publicznego, w celu odbycia leczenia - do najbliższego podmiotu leczniczego udzielającego świadczeń we właściwym zakresie, i z powrotem.

8. W przypadkach niewymienionych w ust. 1 i 2 na podstawie zlecenia lekarza ubezpieczenia zdrowotnego lub felczera ubezpieczenia zdrowotnego świadczeniobiorcy przysługuje przejazd środkami transportu sanitarnego odpłatnie lub za częściową odpłatnością. *(art. 41 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych)*

9. Prawo do informacji o prowadzonych przez poszczególnych świadczeniodawców listach oczekujących, liczbie osób oczekujących i średnim czasie oczekiwania na udzielenie poszczególnych świadczeń opieki zdrowotnej oraz o możliwości udzielenia świadczenia przez innych świadczeniodawców posiadających umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej oddział wojewódzki Funduszu, właściwy ze względu na miejsce udzielania świadczenia. *(art. 23 ust. 2 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych)*

XXIII. Prawo do zgłaszania działań niepożądanych produktów leczniczych *(art. 9 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta)*

Pacjent lub jego przedstawiciel ustawowy, lub opiekun faktyczny ma prawo zgłaszania osobom wykonującym zawód medyczny, Prezesowi Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych lub podmiotowi odpowiedzialnemu za wprowadzenie produktu leczniczego do obrotu działania niepożądanego produktu leczniczego zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 r. - Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2008 r. Nr 45, poz. 271, z późn. zm.).

Podstawa prawna:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. 2009, Nr 52, poz. 417, z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 o działalności leczniczej (Dz. U. 2011, Nr 112, poz. 654);
4. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity dnia 25 sierpnia 2008r., Dz. U. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.);
5. Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (tekst jednolity z dnia 21 lipca 2008 r., Dz. U. z 2008 r. Nr 136, poz. 857, z późn. zm.);
6. Ustawa z dnia 5 lipca 1996 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (tekst jednolity z dnia 25 sierpnia 2009 r., Dz. U. z 2001 r. Nr 151, poz. 1217, z późn. zm.);
7. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535, z późn. zm.);
8. Ustawa z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów (Dz. U. Nr 169, poz. 1411, z późn. zm.);
9. Ustawa z dnia 6 września 2001 r. - Prawo farmaceutyczne (tekst jednolity z dnia 27 lutego 2008 r., Dz. U. z 2008 r. Nr 45, poz. 271, z późn. zm.);
10. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o diagnostyce laboratoryjnej (tekst jednolity z dnia 9 czerwca 2004 r., Dz. U. z 2004 r. Nr 144, poz. 1529, z późn. zm.);
11. Ustawa z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich (Dz. U. Nr 219, poz. 1708, z późn. zm.);
12. Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (Dz. U. Nr 174, poz. 1038, z późn. zm.);
13. Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jednolity z dnia 17 czerwca 2002 r., Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.);
14. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie rodzajów i zakresu dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania (Dz. U. Nr 252, poz. 1697);
15. Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie sposobu stosowania i dokumentowania zastosowania przymusu bezpośredniego oraz dokonywania oceny zasadności jego zastosowania z dnia 28 czerwca 2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 740)
16. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 24 kwietnia 2012 r. w sprawie wykazu świadczeń zdrowotnych stwarzających podwyższone ryzyko dla pacjenta, których udzielenie wymaga zgody (Dz. U. z 2012 poz. 494);
17. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 maja 2008 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 81, poz. 484);
18. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobu prowadzenia badań klinicznych z udziałem małoletnich (Dz. U. Nr 104, poz. 1108).